

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Αναγέννηση τῆς Ἐκκλησίας;

Κατά καιρούς ἀκούγονται συνθήματα περί ἀναγεννήσεως τῆς Ἐκκλησίας καί ἀλλαγῆς πολλῶν πραγμάτων μέσα στόν ἐκκλησιαστικό χῶρο. Μέ τίς ἐπόμενες σκέψεις θέλω νά καλύψω μερικές πλευρές αὐτοῦ τοῦ θέματος.

Κατ' ἀρχάς πιστεύω πῶς ὁ ὅρος ἀναγέννηση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι θεολογικά ἀδόκιμος. Ἡ Ἐκκλησία δέν πεθαίνει ποτέ καί ἐπομένως δέν ἔχει ἀνάγκη ἀναγεννήσεως, γιατί ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Καί ὅπως ἡ Κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή ὁ Χριστός, δέν πεθαίνει ποτέ, τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τό Σῶμα Του. Δέν μποροῦμε ἀκόμη νά μιλάμε γιά κάθαρση τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ εἶναι ἀπό τήν φύση της ἁγία, καθαρή, ἐπειδή συνδέεται μέ τόν Χριστό. Ἡ ἁγιότητα τῆς Κεφαλῆς εἶναι ἁγιότητα καί τοῦ Σώματος. Ἐτσι μποροῦμε νά ἰσχυρισθοῦμε μέ βεβαιότητα ὅτι δέν ἔχει ἀνάγκη καθάρσεως οὔτε ἀναγεννήσεως ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά ἀνάγκη καθάρσεως καί ἀναγεννήσεως ἔχουν τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ἐμεῖς πρέπει νά ἀναγεννηθοῦμε, νά ζήσουμε δηλαδή τήν ζωή τοῦ Χριστοῦ μέσα μας καί νά μεθέξουμε τήν ἐνέργεια τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ἡ ζωή τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά γίνη δική μας ζωή καί οἱ παρά φύσιν λειτουργίες τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς πρέπει νά γίνουν κατά φύσιν, νά στρέφονται στόν Θεό καί ὄχι στά κτίσματα.

Ἡ σκέψη ἀναγεννήσεως καί σωτηρίας τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καθαρὰ δυτική, ὄχι ὀρθόδοξη. Πραγματικά στήν Δύση ἡ δημιουργία τῶν μοναχικῶν ταγμάτων εἶχε σάν στόχο τήν ἀναγέννηση τῆς Ἐκκλησίας καί τήν σωτηρία της. Ἐνῶ στήν Ὄρθόδοξη Ἐκκλησία οἱ μοναχοί δέν ἐπιδιώκουν νά σώσουν καί νά ἀναγεννήσουν τήν Ἐκκλησία, ἀλλά νά σωθοῦν οἱ ἴδιοι ζῶντες μέσα σ' αὐτήν. Ἐτσι

δέν σώζουμε τήν Ἐκκλησία, ἀλλά ἐμεῖς σωζόμαστε μέσα σ' αὐτήν.

Ἐπάρχουν ὅμως μερικά πράγματα πού μποροῦν νά ἀλλάξουν. Ἄλλωστε μέσα στήν ἐκκλησιαστική ἱστορία βλέπουμε καθαρά ὅτι μερικά δευτερεύοντα θέματα ἔχουν μιὰ ἐξέλιξη. Ἔτσι μποροῦν νά γίνουν μερικές ἀλλαγές σέ δευτερεύοντα ζητήματα, ὄχι στόν δογματικό τομέα. Ἀλλά ἐκεῖ πού ἔχουμε διαφοροποίηση μέ ἐκείνους πού ζητοῦν τέτοιες ἀλλαγές εἶναι στό ποιός θά κάνη αὐτές τίς ἀλλαγές. Στήν ἐκκλησιαστική ἱστορία βλέπουμε καθαρά ὅτι τέτοιες ἀλλαγές ἔκαναν οἱ ἅγιοι Πατέρες, πού βίωσαν ὅλη τήν ἐκκλησιαστική ζωή, δέχθηκαν τόν φωτισμό τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἔγιναν κατοικητήρια τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ καί ἔτσι δέν ἐνεργοῦσαν ὡς ἄτομα καί μεμονωμένες ὑπάρξεις, ἀλλά ὡς ὄργανα τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἅγιοι Πατέρες εἶναι «τά μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου», «τά πάγχρυσα στόματα τοῦ λόγου», «τῆς μυστικῆς Σιών οἱ ἀκαθαίρετοι πύργοι» καί ἔτσι θεολόγησαν τό «μυστήριον τῆς θεολογίας». Ὁ Μ. Βασίλειος πού εἶχε ἀποκτήσει κύρος μέσα στήν Ἐκκλησία τακτοποίησε πολλά τέτοια ζητήματα, ἔγραψε «εὐχῶν διατάξεις». Τό ἴδιο καί ἄλλοι μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτσι ἰσχυρίζομαστε ὅτι οἱ ἀποκλήσαντες πείρα ὅλων τῶν πνευματικῶν θεμάτων καί ζῶντες μέσα στήν ἀτμόσφαιρα τῆς Ἐκκλησίας μποροῦν νά κάνουν τέτοιες ἀλλαγές, χωρίς νά δημιουργηθῇ κανένα πρόβλημα στό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα. Οἱ οὐσιαστικές καί πραγματικές ἀλλαγές γίνονται ἀθόρυβα καί ἀποτελεσματικά. Τά πρόσωπα ἔχουν προτεραιότητα καί ὄχι οἱ ἐνδεχόμενες ἀνάγκες.

Ἐπάρχει ἓνα πρόβλημα. Τό πρόβλημα τῆς μεταφράσεως τῶν λειτουργικῶν κειμένων. Πιστεύω πώς δέν εἶναι καί τόσο μεγάλο πρόβλημα. Γιατί μέσα στήν Ἐκκλησία μποροῦμε νά βιώσουμε ὅλη τήν ζωή της χωρίς νά εἶναι ἀπαραίτητη ἡ διανοητική κατανόηση. Στήν ἐκκλησιαστική καί πατερική γλώσσα λέμε πώς ὁ νοῦς εἶναι ἐκεῖνος πού ἔχει ἐμπειρία, γνώση καί κοινωνία μέ τόν Θεό καί

ὄχι ἡ λογική, ἡ ὁποία ἀρκεῖται στήν ἔκφραση τῆς ἐμπειρίας τοῦ νοῦ. Αὐτό δέν γίνεται μόνον μέσα στήν Ἐκκλησία ἀλλά καί σέ ἄλλους χώρους. Ἔνα παράδειγμα θά ἀναφέρουμε. Πολλοί νέοι χωρίς νά γνωρίζουν ξένες γλῶσσες ἐπιθυμοῦν νά ἀκοῦνε ξένη μουσική. Ἔτσι χωρίς νά παραθεωροῦμε τήν ἀξία τῶν λόγων στήν ἐκκλησιαστική λατρεία, ἐν τούτοις δίνουμε σημασία σέ ὅλη τήν ἀτμόσφαιρα πού μεταδίδεται μέσα ἀπό ἕνα ἄσμα. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀποκτήσῃ πνευματικές αἰσθήσεις, μπορεῖ νά κατανοήσῃ περισσότερα πράγματα, ἀπό ὅτι μέ τήν λογική καί μάλιστα τήν ὑπερτροφική λογική.

Μιλᾶμε πολύ γιά τήν ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνορίας καί ὅλης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Καί αὐτό πρέπει νά τό ἐντάξουμε μέσα στά προηγούμενα. Ὅτι δέν μπορεῖ νά ἀναπτυχθῇ ἡ ἐνορία, δέν μπορεῖ νά βιωθῇ αὐτή ἡ ἀνασυγκρότηση τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς ἔξω ἀπό τούς πραγματικούς ποιμένες. Οἱ ἀληθινοί ποιμένες εἶναι ἐκεῖνοι πού θά βοηθήσουν πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτή. Εἶναι χαρακτηριστικά ὅσα λέγει ὁ π. Ἰουστῖνος Πόποβιτς: «Οἱ ἀσκηταί εἶναι οἱ μόνοι ἱεραπόστολοι τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ ἀσκητισμός εἶναι ἡ μόνη ἱεραποστολική σχολή τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἄσκησις καί ζωή, διὰ τοῦτο μόνον μέ τήν ἄσκησιν καί τήν ζωήν κηρύττει καί πραγματοποιεῖ τήν ἱεραποστολήν της. Νά ἀναπτυχθῇ ὁ ἀσκητισμός, ὁ προσωπικός καί ἐκκλησιαστικός, – αὐτό πρέπει νά εἶναι ἡ ἐσωτερική ἱεραποστολή τῆς Ἐκκλησίας μας μέσα εἰς τόν λαόν μας. Ἡ ἐνορία πρέπει νά γίνῃ ἀσκητικόν κέντρον. Ἀλλά αὐτό ἡμπορεῖ νά τό κάμῃ μόνον ὁ ἐφημέριος - ἀσκητής. Ἡ προσευχή καί ἡ νηστεία, ἡ ἐκκλησιαστική ζωή τῆς ἐνορίας, ἡ λειτουργική ζωή – αὐτά εἶναι τά κύρια μέσα τῆς Ὁρθοδοξίας, μέ τά ὁποῖα ἐπιδρᾷ ἀναγεννητικῶς ἐπάνω εἰς τούς ἀνθρώπους. Ἡ ἐνορία, ἡ ἐνοριακή κοινότης πρέπει νά ἀναγεννηθῇ, καί ἐν τῇ φιλοχρίστῳ καί φιλαδέλφῳ ἀγάπῃ νά διακονῇ ταπεινά τόν Χριστόν καί ὅλους τούς ἀνθρώπους μέ πραότητα καί ταπείνωσιν, μέ θυσίαν καί αὐτα-

πάρνησιν. Καί ἡ διακονία αὐτή ὀφείλει νά διαποτίζεται καί νά τρέφεται ἀπό τήν προσευχήν καί τήν λειτουργικήν ζωήν. Αὐτό εἶναι τό βασικόν, τό ἀπαραίτητον. Ἄλλ' ὅλα αὐτά ἀπαιτοῦν ὡς προϋπόθεσιν: τό νά γίνουν οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχιερεῖς μας, οἱ ἱερεῖς μας καί οἱ μοναχοί μας ἀσκηταί, καί δι' αὐτό: *Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν*.

Συνοπτικά τονίζουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν χρειάζεται ἀναγέννηση οὔτε σωτήρες. Ὁ μοναδικός Σωτήρ εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός. Ἡ Ἐκκλησία ἀναγεννήθηκε ἀπό τό πανάσπιλο καί πανακήρατο Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀγιότητα τῆς Ἐκκλησίας ἀπορρέει ἀπό τήν ἀγιότητα τῆς Κεφαλῆς, δηλαδή τοῦ Χριστοῦ. Οἱ Χριστιανοί χρειάζονται ἀναγέννηση, μεταμόρφωση. Ἀπαιτεῖται νά προχωρήσουν ἀπό τό κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωσιν, πού ταυτίζεται μέ τήν θέωση. Ἄν ὑπάρχουν μερικά πράγματα δευτερευούσης σημασίας πού πρέπει νά διορθωθοῦν αὐτό θά γίνη ὄχι ἀπό ἐπιπολαίους, ἀδικρίτους καί ἀμεταμόρφωτους ἀνθρώπους, ἀλλά ἀπό ἀγίους τῶν ὁποίων τό κύρος δέν θά δημιουργήσῃ κανένα πρόβλημα στό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα. Τέτοιοι ἀγιοὶ ὑπάρχουν σέ κάθε ἐποχή καί ὅταν λάβουν εἰδική ἐντολή καί φώτιση ἀπό τόν Θεό θά πράξουν αὐτό τό ἔργο. Ὁ ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος τονίζει ἐπιγραμματικά: «ὅτι καί νῦν εἰσὶν ἀπαθεῖς καί ἅγιοι καί πεπληρωμένοι τοῦ θείου φωτός, ἀναστρεφόμενοι ἐν μέσῳ ἡμῶν...». Μακάρι νά κατευθυνόμαστε ἀπό τέτοιους ἀγίους ἀνθρώπους καί νά ἔχουμε τήν βεβαιότητα ὅτι ἐκφράζουν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ.